

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ПРИДНІПРОВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ»
КАФЕДРА економічної теорії та права**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з навчально-виховної роботи
Галина ЄВССЄВА

» серпень 2021 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Економічна теорія

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність 122 «Комп'ютерні науки»
(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійна програма «Комп'ютерні науки»
(назва освітньої програми)

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

форма навчання денна
(денна, заочна, вечірня)

розробник Шевцова Світлана Анатоліївна
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Економічна теорія» орієнтована на системне вивчення та засвоєння студентами теоретичних основ сучасної ринкової економіки, законів її розвитку та функціонування. Розглядаються закони розвитку економічних систем, діяльність економічних суб'єктів, спрямована на ефективне господарювання в умовах обмеженості ресурсів з метою задоволення потреб суспільства. Важливе місце в навчальному курсі відведено вивченню макроекономічних проблем функціонування національної економіки, в тому числі фінансово-бюджетної, податкової, кредитно-банківської, фіскальної та монетарної політики. Окремим розділом курсу вивчаються закономірності сучасної світової економіки в умовах її зростаючої глобалізації.

2. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Години	Кредити	Семестр	
				V
Всього годин за навчальним планом, з них:	90	3		90
Аудиторні заняття, у т.ч:	30			30
лекції	30			30
лабораторні роботи				
практичні заняття				
Самостійна робота, у т.ч:	60			60
підготовка до аудиторних занять	34			34
підготовка до контрольних заходів	2			2
виконання курсового проекту або роботи				
опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	24			24
підготовка до екзамену				
Форма підсумкового контролю				залік

3. СТИСЛИЙ ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни: формування у майбутніх спеціалістів економічного мислення, яке спирається на глибоке знання економічних законів та господарського механізму їх впливу, використання передового досвіду для підвищення ефективності національного виробництва в умовах наростаючої обмеженості ресурсів.

Завдання дисципліни: засвоєння студентами фундаментальних основ функціонування ринкової економіки і в першу чергу законів попиту, пропозиції та конкуренції, а також вивчення законів, принципів та суперечностей розвитку економічних відносин у суспільстві на мікро-, макро- і світовому рівнях.

Пререквізити дисципліни: Курс лекцій з цієї дисципліни базується на засвоєнні студентами наступних дисциплін: «Політологія», «Соціологія», «Філософія».

Постреквізити дисципліни: Набуті знання з дисципліни «Основи ринкових відносин» можуть бути використані при вивченні наступних дисциплін «Основи охорони праці та цивільного захисту», «Теорія прийняття рішень», «Системний аналіз», «Представлення знань в інформаційних системах», і у подальшій професійній діяльності.

Компетентності: ЗК-6. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями. ЗК-14. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Заплановані результати навчання: **ПР1.** Застосовувати знання основних форм і законів абстрактно-логічного мислення, основ методології наукового пізнання, форм і методів вилучення, аналізу, обробки та синтезу інформації в предметній області комп'ютерних наук. **ПР2.** Використовувати сучасний математичний апарат неперервного та дискретного аналізу, лінійної алгебри, аналітичної геометрії, в професійній діяльності для розв'язання задач теоретичного та прикладного характеру в процесі проектування та реалізації об'єктів інформатизації. **ПР3.** Використовувати знання закономірностей випадкових явищ, їх властивостей та операцій над ними, моделей випадкових процесів та сучасних програмних середовищ для розв'язування задач статистичної обробки даних і побудови прогнозних моделей. **ПР4.** Використовувати методи обчислювального інтелекту, машинного навчання, нейромережевої та нечіткої обробки даних, генетичного та еволюційного програмування для розв'язання задач розпізнавання, прогнозування, класифікації, ідентифікації об'єктів керування тощо. **ПР5.** Проектувати, розробляти та аналізувати алгоритми розв'язання обчислювальних та логічних задач, оцінювати ефективність та складність алгоритмів на основі застосування формальних моделей алгоритмів та обчислюваних функцій. **ПР6.** Використовувати методи чисельного диференціювання та інтегрування функцій, розв'язання звичайних диференціальних та інтегральних рівнянь, особливостей чисельних методів та можливостей їх адаптації до інженерних задач, мати навички програмної реалізації чисельних методів. **ПР7.** Розуміти принципи моделювання організаційно-технічних систем і операцій; використовувати методи дослідження операцій, розв'язання одно- та багатокритеріальних оптимізаційних задач лінійного, цілочисельного, нелінійного, стохастичного програмування. **ПР8.** Використовувати методологію системного аналізу об'єктів, процесів і систем для задач аналізу, прогнозування, управління та проектування динамічних процесів в макроекономічних, технічних, технологічних і фінансових об'єктах. **ПР9.** Розробляти програмні моделі предметних середовищ, вибирати парадигму програмування з позицій зручності та якості застосування для реалізації методів та алгоритмів розв'язання задач в галузі комп'ютерних наук. **ПР10.** Використовувати інструментальні засоби розробки клієнт-серверних застосувань, проектувати концептуальні, логічні та фізичні моделі баз даних, розробляти та оптимізувати запити до них, створювати розподілені бази даних, сховища та вітрини даних, бази знань, у тому числі на хмарних сервісах, із застосуванням мов веб-програмування. **ПР11.** Володіти навичками управління життєвим циклом програмного

забезпечення, продуктів і сервісів інформаційних технологій відповідно до вимог і обмежень замовника, вміти розробляти проектну документацію (техніко-економічне обґрунтування, технічне завдання, бізнес-план, угоду, договір, контракт). **ПР12.** Застосовувати методи та алгоритми обчислювального інтелекту та інтелектуального аналізу даних в задачах класифікації, прогнозування, кластерного аналізу, пошуку асоціативних правил з використанням програмних інструментів підтримки багатовимірного аналізу даних на основі технологій DataMining, TextMining, WebMining. **ПР13.** Володіти мовами системного програмування та методами розробки програм, що взаємодіють з компонентами комп'ютерних систем, знати мережні технології, архітектури комп'ютерних мереж, мати практичні навички технології адміністрування комп'ютерних мереж та їх програмного забезпечення. **ПР14.** Володіти мовами системного програмування та методами розробки програм, що взаємодіють з компонентами комп'ютерних систем, знати мережні технології, архітектури комп'ютерних мереж, мати практичні навички технології адміністрування комп'ютерних мереж та їх програмного забезпечення. **ПР16.** Розуміти концепцію інформаційної безпеки, принципи безпечного проектування програмного забезпечення, забезпечувати безпеку комп'ютерних мереж в умовах неповноти та невизначеності вихідних даних. **ПР21.** Вміння враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні аспекти, вимоги охорони праці, виробничої санітарії і пожежної безпеки під час формування технічних рішень. **ПР23.** Застосовувати базові професійні і наукові знання в галузі соціально-гуманітарних та економічних наук у пізнавальній та професійній діяльності.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, метод проблемного викладання, метод стимулювання навчальної діяльності, контролю і самоконтролю, частково-пошуковий (евристичний), опосередкованого керівництва, дослідницький.

Форми навчання: групові, колективні, індивідуальні.

4. СТРУКТУРА (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин, у тому числі				
	усього	л	п	лаб	с/р
Змістовий модуль I. Загальні основи економічної теорії					
Економічна теорія: предмет і методи дослідження господарської діяльності	6	2			4
Економічний зміст власності і форми її реалізації	6	2			4
Фактори і результати товарного виробництва	6	2			4
Форми та системи суспільного виробництва	12	4			8
Ринок: сутність, функції, види, структура	12	4			8
Еволюція ринкових відносин та конкуренція	6	2			4
Мікроекономіка	6	2			4
Підприємництво у ринковій економіці	6	2			4
Доходи	6	2			4
Відтворення та економічні кризи	6	2			4
Макрорегулювання економіки	12	4			8
Світове господарство.	6	2			4
Разом за змістовим модулем I	90	30			60
Всього годин	90	30			60

5. ЛЕКЦІЙНИЙ КУРС

	Тема занять	Кількість годин
1	Економічна теорія: предмет та методи дослідження господарської діяльності	2
2	Економічний зміст власності і форми її реалізації	2
3	Фактори і результати товарного виробництва	2
4,5	Форми та системи суспільного виробництва. Категорії та закони товарного виробництва	4
6,7	Ринок: сутність, функції, види, структура	4
8	Еволюція ринкових відносин та конкуренція	2
9	Мікроекономіка	2
10	Підприємництво у ринковій економіці	2
11	Доходи	2
12	Відтворення та економічні кризи	2
13,14	Макрорегулювання економіки	4
15	Світове господарство	2
	ВСЬОГО	30

6. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичні заняття не передбачені навчальним планом.

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні заняття не передбачені навчальним планом.

8. САМОСТІЙНА РОБОТА

	Вид роботи / Назва теми	Кількість годин
	підготовка до аудиторних занять	34
	підготовка до контрольних заходів	2
1	опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях Зародження та розвиток економічних знань. Передісторія економічної науки: економічна думка Стародавнього світу і доби середньовіччя. Економічна думка Київської Русі. Основні напрями сучасної економічної науки: неокласицизм, інституціоналізм, кейнсіанство. Економічна думка в Україні.	2
2	Теорія прав власності. Трансформація відносин власності в Україні. Роздержавлення та приватизація. Форми реалізації власності та оптимізації особистих, колективних та суспільних економічних інтересів. Протиріччя та сполучення економічних інтересів.	2
3	Принципи обмеженості ресурсів. Шляхи підвищення ефективності використання основного капіталу. Результати виробництва. Економічне благо і його форми. Матеріальне виробництво і матеріально-речові блага. Нематеріальне виробництво і духовні, інтелектуальні, інформаційні блага. Поняття багатства. Економічні показники ефективності товарного виробництва.	2
4	Форма вартості: проста, повна, загальна, грошова. Закон вартості, його сутність і функції. Функції грошей. Інфляція.	2

5	Інфраструктура ринку, її суть, призначення і основні елементи. Ринок засобів виробництва. Споживчий ринок, фінансовий ринок, ринок робочої сили. Становлення ринкових відносин в Україні. Закон попиту та пропозиції. Ринкова рівновага і механізми її досягнення.	2
6	Негативний вплив монополізації виробництва та антимонопольне регулювання. Особливості конкуренції в умовах регульованого ринкового господарства.	2
7	Дрібний, середній і великий бізнес. Система маркетингу: принципи, методи та види маркетингу. Менеджмент: принципи, функції та моделі менеджменту.	2
8	Економічна роль і умови розвитку підприємництва. Організаційно-правові форми підприємництва. Види підприємництва. Особливості розвитку підприємництва в Україні.	2
9	Формування ставок заробітної плати в умовах недосконалої конкуренції: монополонії, олігополії, впливу профспілок, держави. Величина земельної ренти і фактори, що її визначають.	2
10	Теорії циклів. Технологічний цикл розвитку та технологічна криза. Особливості економічної кризи в Україні. Антициклічне регулювання економіки.	2
11	Економічні функції держави. Сукупна пропозиція та сукупний попит. Взаємозв'язок інфляції і безробіття. Крива Філіпса. Антиінфляційна політика держави. Еволюція становлення макрорегулювання. Сутність державного регулювання економіки. Система економічного впливу на макропропорції: монетарна (кредитно-грошова) політика, фіскальна (податково-бюджетна) політика, ціноутворення, цільові програми, прогнозування.	2
12	Характеристика сучасного світового господарства. Світова інфраструктура. Сучасний валютний механізм. Міжнародна економічна інтеграція і її основні форми. Міжнародне регулювання економічного розвитку. Міжнародні економічні організації.	2
ВСЬОГО		60

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Основними методами контролю є усний, письмовий (контрольна робота), тестовий, практичний (розв'язання задач).

10. ПОРЯДОК ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

З курсу «Економічна теорія» передбачено 1 змістовий модуль «Загальні основи економічної теорії». Форма контролю змістового модуля – письмова контрольна робота. Для проведення контрольної роботи розроблено варіанти завдань, приблизно одного рівня складності.

Структура завдання складається з питань наступних типів:

1. Теоретичне питання. Оцінюється у 30 балів.
2. 10 питань на засвоєння термінів та понять. Оцінюється у 10 балів.
3. 10 тестів. Оцінюється у 20 балів.
4. 2 задачі. Оцінюється у 40 балів (кожна задача 20 балів).

Максимальна оцінка за виконання контрольної роботи становить 100 балів.

При виконанні контрольної роботи, 30 балів отримують студенти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу;

29-20 балів отримують студенти, які в цілому розкрили теоретичне питання, однак при цьому допустили деякі неточності у розкритті окремих економічних категорій, які суттєво не впливають на загальне розуміння суті курсу:

19-10 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, але недостатньо або поверхово розкрили більшість його окремих положень, допустивши при цьому окремі помилки, які вказують на недостатнє розуміння суті курсу:

9-0 балів отримують студенти, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому суттєві помилки, які вказують на повне незрозуміння суті курсу.

Кожна правильна відповідь на друге питання (терміни) дає 1 бал;

У відповідях на третє питання (тести) кожна правильна відповідь дає 2 бали.

За розв'язання задачі студент може отримати:

20 балів (розв'язано правильно);

19-10 балів - визначено хід розв'язання, допущено помилку у розрахунках;

9-0 балів - частково визначено хід розв'язання, не зроблено розрахунків.

Враховуючи названі критерії оцінки знань, студент отримує у сумі ту кількість балів, яка відображає рівень виконання завдання.

Підсумкова оцінка з дисципліни визначається за результатами виконання завдань змістового модуля 1.

11. ПОЛІТИКА КУРСУ

Студент, який пропустив лекції з поважних причин, повинен показати лектору довідку (копію), яка це засвідчує. Пропущені лекції повинен законспектувати і показати викладачеві у призначений додатково викладачем час.

Пропущені лекції без поважних причин, якщо вони систематичні, студент відпрацьовує як і практичні заняття. Контрольну роботу пропущеного поточного контролю (ПК) студент обов'язково повинен написати у призначений додатково викладачем час. Не відпрацьовані таким чином пропущені заняття, відсутність результатів поточного контролю є підставою для не допуску студента до екзамену.

Кожен зі студентів в своїй діяльності, в процесі навчання, повинен дотримуватись принципів академічної доброчесності, які містяться в Кодексі доброчесності ДВНЗ ЦДАБА від 5.07.2018 р.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає:

– самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

– посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей інших авторів;

Неприйнятними у навчальній, викладацькій та науковій (творчій) діяльності для студентів та співробітників Академії є: академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються.

В разі, якщо виникають випадки порушення поведінки в аудиторії з боку студента до нього застосовується методи виховного та адміністративного впливу в передбаченому в академії порядку.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Базилевич В.Д., Базилевич К.С., Баластрик Л.О. Макроекономіка: Підручник/ За ред. В.Д. Базилевича.- К.: Знання, 2007.

2. Гальчинский А.С., Єщенко П.С., Палкін Ю.І. Основи економічної теорії: Підручник.- К.: «Вища школа», 1995.
3. Економічна теорія: Макро- і мікроекономіка. Навчальний посібник/ За ред. З.Г. Ватаманюка, С.М. Панчишина. – К.: ВД «Альтернативи», 2001.
4. Економічна теорія: Підручник/ За ред., В.М. Тарасевича.- Київ: Центр навчальної літератури, 2006.
5. Економічна теорія: Політекономія: Підручник/ За ред. В.Д. Базилевича.- К.: Знання-Прес, 2007.
6. Економічна теорія. Посібник вищої школи (Воробійов Є.М., Гриценко А.А., Лісовицький В.М., Соболєв В.М.)/ Під загальною редакцією Воробійова Є.М. – Харків- Київ, 2003.
7. Мікроекономіка: Підручник/ За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання, 2008.
8. Мочерний С.В., Мочерна Я.С. Політична економія: Навч. Посіб.- 2-ге вид., випр. і доп.- К.:Знання, 2007.
9. Основи економічної теорії: політекономічний аспект: Підручник/ Г.Н. Климко, В.П. Нестеренко, Л.О. Каніщенко та ін.- К.: Вища шк.- Знання, 1997.
10. Основи економічної теорії/ С.В. Мочерний, С.А. Єрохін, Л.О. Каніщенко та ін. – К.: ВЦ «Академія», 1997.
11. Основи економічної теорії: Підручник: У 2 кн. Кн.1: / За ред. Ю.В. Ніколенка. – К.: Либідь, 1998.
12. Пилипенко Г.М. Макроекономіка: Навч. посібник.- Д.: Національний гірничий університет, 2006.
13. Політекономія: Уч. посібник/ За ред. В.М. Хоменка. – Дніпропетровськ: ПДАБА, 2003.
14. Світова економіка: підручник/ А.С. Філіпенко, В.С. Будкін, О.І. Рогач та ін.- К.: Либідь, 2007.
15. Агапова Т.А., Серегина С.Ф. Макроэкономика: Учебник/ Под общей ред. д.э.н., проф. А.В. Сидоровича – М.: Изд-во «Дело и Сервис», 2004.
16. Задоя А.А., Петруня Ю.Е. Основы экономики: Учеб. пособие – К: Вища шк., 1998.
17. Курс экономической теории: Учебное пособие/ Под ред. М.Н. Чепурина, Е.А. Киселёвой.- Киров: Издательство «АСА», 1996.
18. Макконнелл К., Брю С., Флинн Ш. Экономика: принципы, проблемы и политика - М.: ИНФРА-М, 2016.
19. Основы экономической теории: Учебник/ С.В. Мочерный, В.К. Симоненко, В.В. Секретарюк, А.А. Устенко; Под общ. ред. С.В. Мочерного. – К.: «Знання», КОО, 2000.
20. Петруня Ю.Е., Задоя А.А. Основы экономической теории: Учеб. пособие.- К.: Знання, 2008.
21. Хоменко В. М. Політекономія: Уч. посібник– Дніпропетровськ: ПДАБА, 2013.
22. Экономическая теория. Учебник/ Под общей ред. акад. В.И. Видяпина, А.И. Добрынина, Г.П. Журавлёвой, Л.С. Тарасевича. – М.: ИНФРА – М, 2003.
23. Экономическая теория/ Под ред. проф. А.И. Добрынина, проф. Л.С. Тарасевича, учебник для ВУЗов, 3-е изд. – С-Пб: Изд. СПб ГУЭФ, Изд «Питер», 2000.

Допоміжна

1. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // *Голос України*. - 1996. 13 лип.
2. Про внесення змін до Конституції України: Закон України від 8 грудня 2004 р. // *Відомості Верховної Ради України (ВВР України)*. – 2005. - №2. – Ст. 44.
3. Господарський кодекс України від № 1630-ІХ від 13.07.2021, ВВР, 2021, № 46, ст.378
4. Земельний кодекс України, № 1720-ІХ від 08.09.2021, ВВР, 2021, № 50, ст.394.
4. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції»// № 124-ІХ від 20.09.2019, ВВР, 2019, № 46, ст.295.
5. Закон України «Про оплату праці»// № 440-ІХ від 14.01.2020, ВВР, 2020, № 28, ст.188.
6. Закон України «Про підприємництво» № 143-ІХ від 02.10.2019, ВВР, 2019, № 46, ст.300.

13. INTERNET-РЕСУРСИ

1. Верховна Рада України [Електронний ресурс] // Режим доступу: // www.rada.gov.ua
2. Державна служба статистики [Електронний ресурс] // Режим доступу: // www.ukrstat.gov.ua

Розробник

СШ
(підпис)

(Світлана ШЕВЦОВА)
(Прізвище, ініціали)

Гарант освітньої програми

НВ
(підпис)

(Наталя ВЕЛЬМАГІНА)

Силабус затверджено на засіданні
кафедри економічної теорії та права
Протокол від «30» 06 2021 року № 9